

505.

Na osnovu člana 11 stav 3 Zakona o zaštiti vazduha ("Službeni list CG", broj 25/10), Vlada Crne Gore na sjednici od 8.jula 2010. godine, donijela je

UREDBA

O USPOSTAVLJANJU MREŽE MJERNIH MJESTA ZA PRAĆENJE KVALITETA VAZDUHA

("Sl. list Crne Gore", br. 44/10 od 30.07.2010, 13/11 od 04.03.2011)

Predmet

Član 1

Ovom uredbom utvrđuju se zone kvaliteta vazduha u Crnoj Gori, kriterijumi za određivanje lokacija mjernih mjesta i minimalnog broja mjernih mjesta, smanjivanje broja mjernih mjesta, broj, raspored i tačne lokacije mjernih mjesta, njihova namjena i karakteristike i vrste zagađujućih materija čije se koncentracije prate za svako mjerno mjesto pojedinačno.

Zone kvaliteta vazduha

Član 2

Teritorija Crne Gore razgraničava se na zone kvaliteta vazduha u skladu sa Prilogom 1 koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni dio.

Zone kvaliteta vazduha iz stava 1 ovog člana, određene su preliminarnom procjenom kvaliteta vazduha u odnosu na granice ocjenjivanja zagađujućih materija na osnovu dostupnih podataka o koncentracijama zagađujućih materija i modeliranjem postojećih podataka.

Granice zona kvaliteta vazduha podudaraju se sa spoljnim administrativnim granicama opština koje se nalaze u sastavu tih zona u skladu sa Prilogom 1.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeće značenje:

- 1) gradsko područje je izgrađeno urbanizovano područje, u kojem nema neizgrađenih područja osim gradskih parkova;
- 2) prigradsko područje je područje čija je gustina izgrađenosti manja od gradskog područja u kojem ima neizgrađenih područja (poljoprivredno zemljište, šuma, i sl.), kao i naselje koje nije povezano sa gradskim područjem;
- 3) ruralno područje je neizgrađeno područje (šuma, poljoprivredno zemljište i sl.);
- 4) mjerno mjesto za mjerenje zagađenja koje potiče od saobraćaja je mjerno mjesto na kojem se vrši mjerenje stepena zagađenja vazduha koji dominantno potiče sa obližnjih saobraćajnica;
- 5) mjerno mjesto za mjerenje industrijskog zagađenja je mjerno mjesto na kojem se vrši mjerenje stepena zagađenja koji dominantno potiče iz industrijskih izvora, ili sa industrijskog područja sa višestrukim izvorima zagađenja;
- 6) mjerno mjesto za mjerenje pozadinskog zagađenja je mjerno mjesto koje nije pod direktnim uticajem izvora zagađenja, na kojem se vrši mjerenje uticaja zagađenja vazduha iz svih izvora koji se u odnosu na mjerno mjesto nalaze suprotno od smjera vjetra;
- 7) gornja granica ocjenjivanja je propisani nivo ispod koga se ocjenjivanje kvaliteta vazduha može vršiti kombinacijom mjerenja i metoda modeliranja i/ili indikativnog mjerenja;
- 8) donja granica ocjenjivanja je nivo ispod kojeg se metode modeliranja i objektivne procjene mogu koristiti kao isključivi izvor podataka za ocjenjivanje kvaliteta vazduha;
- 9) EMEP je program saradnje za praćenje i procjenu prekograničnog prenosa zagađujućih materija u vazduhu na velikim udaljenostima u Evropi;
- 10) prekursori ozona su supstance koje doprinose stvaranju prizemnog ozona.

Vrste mjernih mjesta

Član 4

Vrste mjernih mjesta u državnoj mreži određuju se na osnovu karakteristika šireg područja na kojem se nalazi mjerno mjesto (gradsko, prigradsko i ruralno) i namjene mjerenja, radi procjene industrijskog, pozadinskog, ili zagađenja koje potiče od saobraćajnica.

Lokacije mjernih mjesta

Član 5

Lokacije za postavljanje mjernih mjesta za mjerenje koncentracija sumpor- dioksida, azot-dioksida i azotnih oksida, suspendovanih čestica (PM10 i PM2,5), olova, benzena, ugljen-monoksida, benzo(a)pirena, arsena, kadmijuma i nikla u vazduhu određuju se na osnovu kriterijuma iz čl. 6 i 7 ove uredbe.

Kriterijumi za određivanje lokacija mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha radi zaštite zdravlja ljudi

Član 6

Mjerna mjesta za praćenje kvaliteta vazduha, radi zaštite zdravlja ljudi postavljaju se za prikupljanje podataka o:

- područjima unutar zona gdje se pojavljuju najviše koncentracije zagađujuće materije kojima je stanovništvo izloženo direktno ili indirektno, u vremenskom periodu koji je značajan u odnosu na period usrednjavanja za pojedine granične vrijednosti kvaliteta vazduha (satna, dnevna i godišnja);
- stepenu zagađenja u drugim područjima unutar zona koja su reprezentativna za izloženost cjelokupnog stanovništva i
- taloženju teških metala i policikličnih aromatičnih ugljovodonika koji ukazuju na indirektnu izloženost stanovništva zagađenju putem lanca ishrane.

Mjerna mjesta se postavljaju tako da uzorak vazduha bude reprezentativan za kvalitet vazduha na širem području, najmanje 250m x 250m na mjestima gdje se mjeri industrijsko zagađenje i najmanje u dužini od 100m na prometnim saobraćajnicama.

Mjerna mjesta za mjerenje pozadinskog zagađenja u gradskim područjima postavljaju se tako da uzorak vazduha bude reprezentativan za područje od nekoliko kvadratnih kilometara, tako da na nivo zagađenja utiče ukupno zagađenje iz svih izvora koji se u odnosu na mjerno mjesto nalaze suprotno od smjera vjetra.

Mjerna mjesta za procijenu nivoa pozadinskog zagađenja u ruralnim područjima postavljaju se na udaljenosti od najmanje 5 km od industrijskih izvora zagađenja vazduha.

Mjerna mjesta treba da budu, gdje god je to moguće reprezentativna za slične lokacije koje nijesu u njihovoj neposrednoj blizini.

Kvalitet vazduha u odnosu na granične vrijednosti uspostavljene radi zaštite zdravlja ljudi ne ocjenjuje se: u nenaseljenim područjima i u područjima gdje javnost nema pristupa, u fabričkim krugovima, ili industrijskim postrojenjima.

Kriterijumi za određivanje lokacija mjernih mjesta za praćenje koncentracija ozona radi zaštite zdravlja ljudi

Član 7

Lokacije mjernih mjesta za mjerenje koncentracija ozona određuju se na osnovu kriterijuma datih u Prilogu 2 koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni dio.

Kriterijumi za određivanje minimalnog broja mjernih mjesta za praćenje zagađujućih materija

Član 8

U zonama gdje su mjerenja na fiksnim mjernim mjestima jedini izvor podataka o zagađenju vazduha, minimalan broj mjernih mjesta za mjerenja koncentracije sumpor- dioksida, azot-dioksida, suspendovanih čestica (PM10 i PM2,5), olova, benzena i ugljen- monoksida u vazduhu dat je u Prilogu 3 koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni dio.

Za mjerenje koncentracije teških metala i policikličnih aromatičnih ugljovodonika postavlja se:

- najmanje jedno mjerno mjesto za mjerenje pozadinskog zagađenja u urbanom području, (arsen, kadmijum, nikl i benzo(a)piren);

- najmanje jedno reprezentativno mjerno mjesto za indikativno mjerenje pozadinskog zagađenja od teških metala, policikličnih aromatičnih ugljovodonika i ukupne gasovite žive u vazduhu, bez obzira na nivo koncentracije, kao i žive, teških metala i policikličnih aromatičnih ugljovodonika u ukupnim taložnim materijama i
- najmanje jedno posebno mjerno mjesto za mjerenje koncentracije benzo(a)pirena, kao indikatora za procjenu uticaja saobraćaja na kvalitet vazduha.

Za mjerenje koncentracija suspendovanih čestica PM_{2,5} teških metala i policikličnih aromatičnih ugljovodonika i suspendovanih čestica PM₁₀ fiksnim mjerenjem, može se koristiti isto mjerno mjesto.

Odnos između ukupnog broja mjernih mjesta za PM_{2,5} i PM₁₀ treba da bude najviše 2:1.

Odnos između ukupnog broja mjernih mjesta za mjerenje pozadinskog zagađenja u gradskim područjima i mjernih mjesta za mjerenje zagađenja koje potiče od saobraćaja treba da bude najviše 2:1.

Praćenje kvaliteta vazduha na mjernim mjestima za mjerenje pozadinskog zagađenja u ruralnim područjima vrši se u koordinaciji sa EMEP programom.

Kriterijumi za određivanje minimalnog broja mjernih mjesta za ozon

Član 9

U zonama gdje su mjerenja na fiksnim mjernim mjestima jedini izvor podataka o koncentracijama ozona u vazduhu, minimalan broj mjernih mjesta dat je u Prilogu 4 koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni dio.

Koncentracije prekursora ozona mjere se najmanje na jednom mjernom mjestu u prigradskom području.

Azot-dioksid se mjeri na minimalno 50% mjernih mjesta gdje se vrše mjerenja koncentracije ozona.

Mjerenja na fiksnim mjernim mjestima iz stava 1 ovog člana vrše se neprekidno, osim na mjernim mjestima za mjerenje pozadinskog zagađenja u ruralnim područjima, gdje se mogu primijeniti i druge metode mjerenja.

Kriterijumi za određivanje lokacija i minimalnog broja mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha radi zaštite vegetacije i prirodnih ekosistema

Član 10

Mjerna mjesta za praćenje kvaliteta vazduha radi zaštite vegetacije i prirodnih ekosistema postavljaju se na udaljenosti od 5km od gradskih naselja, industrijskih postrojenja i najprometnijih saobraćajnica.

Radi praćenja koncentracija ozona, sumpor-dioksida i azotnih oksida radi zaštite vegetacije postavlja se najmanje jedno mjerno mjesto na teritoriji Crne Gore.

Pozadinska mjerenja u ruralnim područjima

Član 11

Za mjerenje pozadinskog zagađenja vazduha na teritoriji Crne Gore i ispitivanja mogućeg udjela prekograničnog zagađenja vazduha postavlja se jedno mjerno mjesto u ruralnom području.

Mjerno mjesto iz stava 1 ovog člana služi za prikupljanje podataka o ukupnoj masenoj koncentraciji suspendovanih čestica PM_{2,5} i njihovog hemijskog sastava koji uključuje najmanje analizu: SO₄²⁻-Na⁺, NH₄⁺, Ca²⁺, elementarnog ugljenika, NO₃⁻, K⁺, Cl⁻, Mg²⁺ i organskog ugljenika.

Na mjernom mjestu iz stava 1 ovog člana vrše se mjerenja prema EMEP programu u skladu sa Prilogom 5 koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni dio.

Mreža mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha

Član 12

Raspored i broj mjernih mjesta unutar zona, njihova namjena i vrste zagađujućih materija čije se koncentracije prate na tim mjernim mjestima date su u Prilogu 6 koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni dio.

Tačne lokacije mjernih mjesta iz stava 1 ovog člana date su u Prilogu 7 koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni dio.

Mjerna mjesta za mjerenje industrijskog zagađenja

Član 13

Mjerna mjesta za mjerenje industrijskog zagađenja postavljaju se u smjeru vjetrova u odnosu na izvor zagađenja u

najbližem naseljenom području.

Ukoliko je pozadinska koncentracija zagađenja nepoznata, postavlja se još jedno mjerno mjesto na glavnom smjeru vjetra.

Kriterijumi za smanjivanje broja mjernih mjesta

Član 14

U zonama gdje se podaci dobijeni fiksnim mjerenjem kombinuju sa podacima dobijenim matematičkim modeliranjem i/ili indikativnim mjerenjem, broj mjernih mjesta može se smanjiti do 50%, ukoliko dopunske metode ocjenjivanja pružaju dovoljno podataka o kvalitetu vazduha.

Postavljanje mjernog instrumenta

Član 15

Mjerni instrumenti postavljaju se tako da:

- 1) protok vazduha oko otvora mjernog instrumenta mora da bude slobodan u rasponu od najmanje 270°, bez prepreka koje bi mogle uticati na strujanje vazduha (na udaljenosti od nekoliko metara od zgrada, balkona, drveća i drugih prepreka);
- 2) otvor mjernog instrumenta mora da bude na visini između 1,5m (zona udisanja) i 4m iznad tla, a za više pozicije (do 8m), postavljanje na veću visinu može biti prikladno ukoliko je mjerno mjesto reprezentativno za šire područje;
- 3) otvor mjernog instrumenta kojim se mjeri koncentracija ozona posebno mora biti udaljen od dimnjaka kotlova i insineratora i sličnih izvora i najmanje 10m od najbliže saobraćajnice;
- 4) na mjernim mjestima za mjerenje zagađenja koje potiče od saobraćaja moraju da budu udaljeni 25m od većih raskrsnica, bar 4m od centra najbliže saobraćajne trake i najviše 10m od ivičnjaka kolovoza;
- 5) ispušni otvor mjernog instrumenta postavlja se tako da se izbjegne cirkulacija ispuštenog vazduha prema ulaznom otvoru, i
- 6) otvor mjernog instrumenta ne treba postavljati u neposrednoj blizini izvora zagađenja da bi se izbjeglo direktno uzorkovanje emisija neizmiješanih sa spoljnim vazduhom.

Tehnička sredstva, instrumenti, uređaji i objekti namijenjeni za praćenje kvaliteta vazduha moraju biti zaštićeni od oštećenja ili uništenja.

Stupanje na snagu

Član 16

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 03-6037

Podgorica, 8. jula 2010. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,

Milo Đukanović, s.r.

NAPOMENA IZDAVAČA:

Prilozi koji su sastavni dio ovog propisa nijesu objavljeni iz tehničkih razloga. Možete ih pogledati u skeniranim primjercima brojeva "Sl. lista Crne Gore", za 2010. godinu, u broju 44/10 od 30.07.2010. na stranama 25-29 i u broju 13/11 od 04.03.2011. na strani 2.